

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cao, Shurong. Emotion and cognition: on the cognitive processing model of nostalgia. *Frontiers in Psychology*. 2024. URL: <https://www.frontiersin.org/journals/psychology/articles/10.3389/fpsyg.2024.1440536/full> (дата звернення: 23.02.2026).
2. Боровкова Х. Раніше було краще? Як ми створюємо ностальгію та що вона створює з нами // Nauka.ua. 2024. URL: <https://nauka.ua/article/ranishe-bulo-krashche-yak-mi-stvoryuyemo-nostalgiyu-ta-shcho-vona-stvoryuye-z-nami> (дата звернення: 24.02.2026).
3. Ностальгія: чому люди хочуть повернутися у певний момент життя // Я знаю як жити. 2025. URL: <https://youknow.com.ua/2025/03/24/nostalhiia-chomu-liudy-khochut-povernutysia-u-revnuu-moment-zhyttia/> (дата звернення: 25.02.2026).

Рябоконт Іван

к.е.н., доцент кафедри соціоекономіки
та управління персоналом,
*Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана, Україна*

ТРАНСФОРМАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ: СОЦІАЛЬНЕ ІНВЕСТУВАННЯ ЯК ЧИННИК ДЕМОГРАФІЧНОЇ ТА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТІЙКОСТІ

Соціальна відповідальність держави в умовах 2026 року зазнає якісної трансформації, поступово відходячи від пасивної компенсаторної моделі соціального захисту до активної моделі соціального інвестування. В умовах обмеженості бюджетних ресурсів, високих соціальних ризиків та необхідності забезпечення національної стійкості цифрова трансформація соціальної сфери розглядається як ключовий інструмент формування людиноцентричних екосистем, що поєднують економічну ефективність із соціальною справедливістю (Міністерство фінансів України, 2025).

Згідно з положеннями Державного бюджету України на 2026 рік, видатки на соціальну сферу розглядаються не лише як поточні витрати, а як інвестиції в людський капітал та соціальну стійкість. У цьому контексті запровадження консолідованих інструментів підтримки, зокрема Базової соціальної допомоги, спрямоване на підвищення адресності соціальних виплат та оптимізацію їх розподілу (Міністерство фінансів України, 2025).

Індексація прожиткового мінімуму та соціальних стандартів виконує стабілізаційну функцію, спрямовану на збереження купівельної спроможності населення в умовах інфляційного тиску, що є важливою передумовою підтримки внутрішнього попиту та соціальної рівноваги.

Цифровізація соціальної сфери формує новий підхід до реалізації соціальної справедливості, заснований на принципі адресності та персоналізації допомоги. Використання Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС) має стати фундаментом для інтеграції даних з різних реєстрів, автоматизувати процеси надання соціальних виплат і зменшити адміністративні бар'єри для отримувачів допомоги (Кабінет Міністрів України, 2025).

Цифрові інструменти забезпечують прозорість прийняття рішень, мінімізують суб'єктивний вплив людського чинника та сприяють більш ефективному використанню бюджетних коштів. У результаті адресність соціальної підтримки набуває ознак нової форми соціальної справедливості, що особливо актуально в умовах дефіциту ресурсів.

Енергоефективність у сфері житлово-комунального господарства поступово трансформується з виключно екологічного напрямку в складову соціальної політики. Інтеграція житлових субсидій із програмами енергомодернізації дозволяє змістити акцент з компенсації високих витрат на стимулювання скорочення енергоспоживання.

Такий підхід сприяє формуванню довгострокової фінансової стійкості домогосподарств, зменшенню залежності від державної підтримки та зниженню навантаження на бюджет, одночасно нівелюючи ризики тарифних коливань (Міністерство фінансів України, 2025).

Новим фокусом соціальної відповідальності держави стає підтримка демографічної стійкості через поєднання фінансової допомоги з механізмами стимулювання зайнятості. Запровадження програм підтримки сімей з дітьми, зокрема інструментів, що дозволяють поєднувати батьківство з професійною діяльністю, свідчить про перехід до активної демографічної політики (Пенсійний фонд України, 2025).

У такій моделі соціальні виплати виконують не лише компенсаторну, а й стимулюючу функцію, сприяючи відтворенню трудового потенціалу та стабілізації ринку праці.

Стійкість соціальної моделі визначається здатністю держави протидіяти інфляційним ризикам та поступово формувати внутрішні джерела фінансування соціальних програм. Розширення соціальної підтримки потребує детінізації економіки, підвищення рівня цифрової інклюзії та розвитку інструментів, що забезпечують ефективне управління соціальними ресурсами. Враховуючи закладений у бюджеті-2026 дефіцит на рівні понад 1,9

трлн грн, пріоритетність соціального інвестування стає критичною умовою збереження макрофінансової стабільності (Закон України № 4695-IX, 2025).

Таким чином, трансформація соціальної моделі передбачає перехід від пасивного утримання до активного формування адаптивного людського капіталу. Сутність авторського підходу полягає у синергії цифрових реєстрів із механізмами енергомодернізації та стимулювання зайнятості. Це перетворює соціальну підтримку з чистої витрати бюджету на стратегічний інструмент забезпечення національної стійкості.

За результатами дослідження сформовано концептуальний підхід до цифрової трансформації соціальної сфери як складової моделі сталого розвитку. Перехід від компенсаторної моделі до соціального інвестування дозволяє забезпечити адресність допомоги, підвищити енергетичну та демографічну стійкість і створити умови для довгострокової соціально-економічної стабільності.

Цифрові інструменти управління соціальними процесами виступають не лише механізмом оптимізації бюджетних видатків, а й засобом формування адаптивної та інклюзивної системи соціального захисту, здатної ефективно реагувати на кризові виклики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» від 03.12.2025 № 4695-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4695-20> (дата звернення: 17.01.2026).
2. Міністерство фінансів України. Пояснювальна записка до проєкту Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» (реєстр. № 12000 від 15.09.2025). URL: <https://itd.rada.gov.ua/billinfo/Bills/Card/57325> (дата звернення: 15.01.2026).
3. Кабінет Міністрів України. Деякі питання реалізації експериментального проєкту щодо надання базової соціальної допомоги : Постанова від 25.03.2025 № 371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/371-2025-%D0%BF#Text> (дата звернення: 15.01.2026)
4. Міністерство соціальної політики України. Соціальні стандарти та гарантії на 2026 рік. – Київ, 2025.
5. Пенсійний фонд України. Уряд визначив новий порядок надання державної допомоги сім'ям з дітьми : офіційний вебпортал. 2025. URL: <https://www.pfu.gov.ua/2176598-uryad-vyznachyv-novuj-poryadok-nadannya-derzhavnoyi-dopomogy-sim-yam-z-ditmy/> (дата звернення: 16.01.2026).